

۱ کدام گزینه در مورد چگونگی درک رابطه‌ی علیت به درستی بیان نشده است؟

- ۱ از نظر تجربه‌گرایان، انسان از طریق حس به‌طور مستقیم به درک رابطه‌ی علیت می‌رسد.
- ۲ دکارت برخلاف تجربه‌گرایان منشأ درک علیت را تجربه تلقی نمی‌کرد.
- ۳ دکارت علی‌رغم عقل‌گرا بودن اعتقادی به عقلانی بودن اصل علیت نداشت.
- ۴ تفاوت بین هیوم و تجربه‌گرایان در ضروری بودن یا نبودن اصل علیت بود.

۲ کدام گزاره در خصوص رابطه‌ی علیت، صحیح نیست؟

- ۱ ذهن انسان علت و معلول را درک می‌کند و به صورت دلیل و نتیجه در واقعیت مشاهده می‌کند.
- ۲ هر انسانی رابطه‌ی علیت را بدون دانستن نام آن نیز قبول دارد و از آن استفاده می‌کند.
- ۳ پرسش از چرایی و علیت هم تابع ساختار ذهن است هم ساختار جهان خارج.
- ۴ کلمه‌ی «چرا» بازتابی از درک علیت در واقعیت نیست.

۳ ابن‌سینا و هیوم، درباره‌ی درستی کدام عبارت، به ترتیب اختلاف نظر و اشتراک نظر دارند؟

- ۱ هر تلاش تجربی مبتنی بر قاعده‌ی علیت است - درک رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول از طریق حس و تجربه به دست نمی‌آید.
- ۲ درک مصداق‌های علیت از طریق حس و تجربه است - منشأ پذیرش و درک رابطه‌ی علیت، عقل انسان است.
- ۳ اصل علیت از طریق تجربه قابل دستیابی نیست - هر چیزی براساس حس و تجربه تحلیل می‌شود.
- ۴ حس و تجربه دارای اعتبار نیست - اعتقاد به علیت ناشی از عادت ذهنی است.

۴ با توجه به اصل علیت و فروع آن، کدام گزینه درست است؟

- ۱ نتیجه‌ی تجربی دانستن اصل سنخیت این است که نمی‌توان برای علت‌های خاص، معلول‌های خاص خود را قائل شد.
- ۲ باور به اینکه تحقق علت با تمام حقیقت خود، تحقق قطعی معلول را به دنبال دارد، بیانگر اصل علیت است.
- ۳ کوشش برای شناخت ویژگی‌های هر شیء و پی بردن به تفاوت آن با سایر اشیاء، نتیجه‌ی اعتقاد به اصل وجوب است.
- ۴ کسی که اصل سنخیت را انکار می‌کند نمی‌تواند در یک کار خاص وارد شود و برای آن برنامه‌ریزی کند.

۵ با توجه به اصل علیت و فروع آن، کدام نتیجه قابل قبول است؟

- ۱ امکان ندارد دو پدیده مشابه، از دو علت متفاوت ناشی شده باشند.
- ۲ هرگاه دو پدیده، همواره همراه یکدیگر وجود پیدا کنند، حتماً یکی از آن‌ها علت و دیگری معلول است.
- ۳ هرگاه یک پدیده دارای آثار متفاوتی باشد، می‌توان از وجود یکی از آن آثار، وجود دیگری را احتمال داد.
- ۴ اگر از همکاری چند پدیده با یکدیگر، اثر خاصی پدید آید، آن اثر را می‌توان به تک تک پدیده‌ها نسبت داد.

۶ کدام تعریف برای «معلول» مناسب‌تر است؟

- ۱ چیزی که علت به او وجود می‌دهد.
- ۲ چیزی که در حالت تساوی میان وجود و عدم است.
- ۳ آن چه که به دیگری وابسته است.
- ۴ آن چه که از دیگری هستی می‌گیرد.

۷ کدام عبارت با نظریه‌ی فطری بودن قاعده‌ی علیت سازگار است؟

- ۱ بعد از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین، وقتی کودک صدایی می‌شنود، به دنبال منشأ صدا برمی‌آید.
- ۲ انسان از طریق حس، توالی یا همزمانی پدیده‌ها را مشاهده می‌کند و رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول را درمی‌یابد.
- ۳ بر اثر تکرار حوادث متوالی، در ذهن انسان چنین منعکس می‌شود که میان آن‌ها رابطه‌ی ضروری علیت وجود دارد.
- ۴ اصل علیت جزو اصول اولیه‌ای است که هر انسانی با درکی از آن متولد می‌شود.

۸ کدام عبارت با معنای تخلف‌ناپذیر بودن نظام هستی ارتباط مستقیم ندارد؟

- ۱ شیء یا ضرورتاً موجود است به واسطه وجود علت تامه آن و یا ضرورتاً معدوم است به واسطه نبود علت تامه آن.
- ۲ هر چیزی که موجود شده، در یک نظام قطعی و ضروری وجود یافته است.
- ۳ با وجود علت (تامه)، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود.
- ۴ فقط خداوند واجب‌الوجود است و ماسوی الله، ممکن‌الوجود هستند.

۹ کدام عبارت درباره رابطه علیت، نادرست است؟

- ۱ تمام هستی و واقعیت معلول، با این رابطه تحقق می‌یابد.
- ۲ قائم به دو طرف رابطه، یعنی «علت» و «معلول» است.
- ۳ یک طرف به طرف دیگر وجود و هستی می‌بخشد.
- ۴ از روابط دیگر میان اشیاء عمیق‌تر است.

۱۰ از نظر هیوم چرا برهان نظم، توانایی اثبات یک موجود ازلی و ابدی را ندارد؟

- ۱ این عقیده که برهان نظم مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی است، نادرست است.
- ۲ دلایل دکارت و دیگر فیلسوفان برای اثبات وجود خداوند پذیرفتنی نیستند.
- ۳ این برهان نمی‌تواند اثبات کند که ناظم جهان، نیازمند به علت نیست.
- ۴ مقدمات آن از طریق حس و تجربه کسب شده‌اند.

۱۱) کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
«اصل ضرورت بخشی علت به معلول، یعنی»

- ۱) هر معلول از علتی مخصوص به خود صادر می‌شود و هر علتی معلول خاص خود را دارد.
- ۲) با آمدن علت تا مه، معلول از حالت امکان ذاتی خارج شده، وجودش واجب می‌شود.
- ۳) معلول مانند یک ترازو است که دو کفه آن در حالت تعادل قرار دارند.
- ۴) بعد از وجود معلول، علت به آن وجوب و ضرورت می‌بخشد.

۱۲) کدام گزینه نمی‌تواند عبارت زیر را به درستی تکمیل کند؟
«از نظر هیوم اصل علیت»

- ۱) حاصل عادت ذهنی است.
- ۲) صرفاً توالی و تعاقب پدیده‌ها است.
- ۳) یک باور راسخ در وجود ما است.
- ۴) توجیهی تجربه‌گرایانه ندارد.

۱۳) کدام مورد، عبارت را هماهنگ با نظر تجزیه‌گرایان و به درستی کامل می‌کند؟
«انسان بارها مواردی مانند سوختن چوب پس از آتش گرفتن یا روشنی زمین پس از طلوع خورشید را مشاهده کرد و ...»

- ۱) تصور کرده است که میان این‌گونه پدیده‌های متوالی، رابطه‌ای تخلف‌ناپذیر وجود دارد.
- ۲) متوجه شده است که میان برخی پدیده‌ها، نوعی رابطه ضروری برقرار است که آن را علیت می‌نامیم.
- ۳) نتیجه گرفته است که کشف پدیده‌های متوالی، فقط از طریق تجربه و آزمایش امکان‌پذیر است.
- ۴) کشف کرده است که اصل علیت، مصادیقی دارد مانند سوختن چوب در آتش یا روشنی زمین در اثر طلوع خورشید.

۱۴) کدام گزینه در خصوص اصل سنخیت علت و معلول نادرست است؟

- ۱) طبق این قاعده، از علت واحد جز معلول واحد صادر نمی‌شود.
- ۲) هر عملی در زندگی روزمره ما، به نوعی متضمن پذیرش این اصل است.
- ۳) همه فیلسوفان معتقدند که این اصل نیز همچون اصل علیت، عقلانی است.
- ۴) شناسایی مصادیق این اصل صرفاً با عقل حاصل نمی‌شود.

۱۵) کدام گزینه ترتیب درستی را از فرایند تکوین ذهن و ادراک اصل علیت از نظر فیلسوفان مسلمان بیان می‌کند؟

- ۱) درک اصل امتناع اجتماع نقیضین — درک اصل علیت — شکل‌گیری ذهن
- ۲) شکل‌گیری ذهن — درک اصل امتناع اجتماع نقیضین — درک اصل علیت
- ۳) درک اصل امتناع اجتماع نقیضین — شکل‌گیری ذهن — درک اصل علیت
- ۴) شکل‌گیری ذهن — درک اصل علیت — درک اصل امتناع اجتماع نقیضین

۱۶ کدام گزینه درباره نظریات پیرامون ادراک قانون علیت صحیح است؟

- ۱ از نظر دکارت انسان به طور فطری مصادیق علیت را تصدیق می‌کند.
- ۲ از نظر تجربه‌گرایان انسان با حس به رابطه ضروری علت و معلول حکم می‌کند.
- ۳ از نظر دیوید هیوم رابطه علیت همان تکرار و تعاقب حوادث تکرارشونده می‌باشد.
- ۴ از نظر فیلسوفان مسلمان قاعده علیت بدیهی نیست، اما انکار آن نقض بدیهیات را در پی دارد.

۱۷ چند مورد از موارد زیر در خصوص رابطه علیت نادرست است؟

- رابطه میان علت و معلول رابطه‌ای قائم به طرفین است.
 - احتمالاً نخستین مسئله‌ای که فکر بشر را به خود متوجه ساخته، چرایی این رابطه است.
 - در این رابطه یک طرف همواره نیازمند است و طرف دیگر هیچ نیازی به غیر ندارد.
 - باید توجه داشت که رابطه بین علت و معلول از سنخ روابط ماهوی نیست.
 - کاربرد واژه علیت در زندگی روزمره، بازتابی از کلمه «چرا» در زبان است.
- ۱ دو ۲ سه ۳ چهار ۴ پنج

۱۸ نقد هیوم بر ادله‌ی اثبات وجود خدا ناظر به همه‌ی این موارد است؛ به جز.....

- ۱ تمامی براهین فیلسوفان گذشته در باب اثبات وجود خدا قابل نقد است.
- ۲ برهان نظم از اثبات آفریننده و تدبیرکننده‌ی جهان ناتوان است.
- ۳ اهمیت برهان نظم به دلیل محوریت تجربه است.
- ۴ برهان نظم از اثبات عدم نیازمندی ناظم جهان به علت عاجز است.

۱۹ کدام گزینه بیان‌گر سنخیت علت و معلول نیست؟

- ۱ برای کسب رتبه‌ی دلخواهم، در آزمون آزمایشی ثبت‌نام می‌کنم و به طور منظم مطالعه می‌کنم و تست می‌زنم.
- ۲ مکن بد که بد بینی از یار نیک / نروید ز تخم بدی بار نیک
- ۳ کلید را داخل قفل درمی‌اندازم. در باز نمی‌شود. کلید سالم است. قفل در سالم است. در را از پشت چفت نکرده‌اند. هیچ مشکلی نیست. پس چرا در باز نمی‌شود؟ خیلی عجیب است!
- ۴ رو سعادت جوی از حسن عمل / تا به زشتی می‌نیایی اشتهار

۲۰ «اگر آب را بنوشیم و عطشمان برطرف نشود در خالص بودن و پاک بودن آن شک می‌کنیم.» کدام گزاره درباره‌ی این عبارت صحیح نیست؟

- ۱ قطعاً اصل علیت را نیز قبول داریم.
- ۲ گواهی بر وجود حتمیت در جهان است.
- ۳ امکان ندارد آب را بنوشیم و تشنگی رفع نشود.
- ۴ پشتوانه‌ای برای قانون‌مندی جهان است.

۲۱ کدام گزینه با توجه به اصل سنخیت میان علت و معلول نادرست است؟

- ۱ با فقدان این اصل، ممکن است هر چیز معلول هر چیز قرار گیرد و هر چیزی هم می‌تواند علت برای هر چیزی باشد.
- ۲ عبارت «از کوزه همان برون تراود که در اوست» اشاره به وجود سنخیت و مناسبت خاص میان علت و معلول دارد.
- ۳ طبق این اصل چنانچه دو شیء هر کدام ویژگی‌های خاص خود را داشته باشند، آثارشان نیز با هم متفاوت است.
- ۴ این اصل اشاره به عینیت و وحدت کامل میان علت و معلول دارد، یعنی علت از همه جهات مانند معلول است.

۲۲ زمانی که با تزریق واکسن کرونا در برابر بیماری مصونیت نسبی پیدا می‌کنیم، بنابر نظر فیلسوفان مسلمان کدام گزینه درست است؟

- ۱ از طریق قواعد عقلی، علت بودن واکسن در ایمنی علیه عامل بیماری‌زا را به دست می‌آوریم.
- ۲ کشف علت بودن واکسن و معلولیت آماده شدن سیستم ایمنی بدن علیه ویروس، از طریق تجربه است.
- ۳ برای اینکه این واکسن‌ها کشف شود، نیازی به ادراک اصل امتناع اجتماع نقیضین نیست.
- ۴ از طریق تجربه به علت بودن واکسن و معلولیت ایمنی بدن علیه ویروس می‌رسیم و به علیت باور می‌یابیم.

۲۳ کدام گزینه به اصل متفاوتی اشاره می‌کند؟

- ۱ علت‌ها، معلول‌های خود را از حالت امکانی خارج می‌کنند و وجود را برای آن‌ها ضروری می‌نمایند.
- ۲ همه‌ی انسان‌ها از شیء الف که ویژگی خاصی دارد، باید آثار متناسب با خودش را انتظار داشته باشند.
- ۳ این‌که چه چیزی، علت چه چیزی است را انسان‌ها باید از طریق تجربه و مشاهده به دست بیاورند.
- ۴ چون سیل باعث تخریب خانه‌ها می‌شود، با ایجاد سد، مانع سیل می‌شویم تا اثر سیل اتفاق نیفتد.

۲۴ کدام فیلسوف اسلامی در گسترش اندیشه‌های ارسطو درباره‌ی قانون علیّت و ابعاد مختلف، آن تأملات عمیقی کرد و کدام عبارت بیانگر دیدگاه اوست؟

- ۱ فارابی - قانون علیّت یک قاعده‌ی عقلی و خود حاکم بر روش تجربه است.
- ۲ ابن‌سینا - قانون علیّت یک قاعده‌ی عقلی و خود حاکم بر روش تجربه است.
- ۳ فارابی - قانون علیّت از طریق حس و مشاهده‌ی توالی برخی امور قابل درک است.
- ۴ ابن‌سینا - قانون علیّت از طریق حس و مشاهده‌ی توالی برخی امور قابل درک است.

۲۵ در کدام عبارت، مفهوم «ضرورت علی و معلولی» وجود دارد؟

- ۱ اگر این گیاه، آب و خاک و نور کافی و تمام شرایط مناسب را داشته باشد، باید رشد کند.
- ۲ برای برنده شدن در مسابقه، باید کد را به این شماره پیامک کنید.
- ۳ اگر می‌خواهی نماز بخوانی، باید رو به قبله بایستی.
- ۴ باید خوب غذا بخوری تا زودتر رشد کنی.

۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس، توالی یا همزمانی پدیده‌ها را مشاهده می‌کند و رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول را درمی‌یابد و از این طریق، رابطه‌ی علیت درک می‌کند و بنا می‌نهد. پس درک رابطه‌ی علیت به‌طور مستقیم از طریق حس نیست، ابتدا با حس به توالی پی‌می‌برد و سپس علیت را درک می‌کند. سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات فلاسفه است و صحیح می‌باشد.

۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دلیل و نتیجه در ذهن دریافت می‌شوند و علت و معلول در واقعیت درک می‌شوند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: هر انسانی از همان کودکی با پرسش‌گری خود از «چیستی» و «چرایی» اشیاء، نشان می‌دهد که این قاعده‌ی ذهنی را پذیرفته است.

گزینه‌ی «۳»: ساختار ذهن کودک و ساختار جهان به‌گونه‌ای است که او را به «چرا» گفتن می‌کشاند.

گزینه‌ی «۴»: کلمه‌ی «چرا» بازتابی از درک علیت در ذهن انسان‌هاست.

۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از نظر ابن‌سینا هر تلاش تجربی مبتنی بر قاعده‌ی علیت است؛ یعنی اصل علیت، اصلی عقلانی است. از نظر هیوم تنها راه شناخت واقعیات حس و تجربه است، اما رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و از راه تجربه به دست نمی‌آید. او اعتقاد به علیت را ناشی از یک امر روانی که آن را تداعی می‌نامد، می‌داند. بنابراین هیوم و فیلسوفان مسلمان درباره‌ی این‌که درک رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول تجربی نیست، اتفاق نظر دارند.

۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تجربی دانستن اصل سنخیت باعث می‌شود نتوان موارد تجربه شده را به علت‌های تجربه نشده تعمیم داد، نه اینکه نتوان برای علت‌های خاص، معلول خاص قائل شد (رد گزینه ۱). اینکه علت، تحقق قطعی معلول را به دنبال دارد بیانگر اصل وجوب است نه اصل علیت (رد گزینه ۲). به دنبال اصل سنخیت است که انسان برای شناخت ویژگی‌های هر شیء می‌کوشد. (رد گزینه ۳)

۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به جهت اصل سنخیت میان علت و معلول، معلول‌های مشابه باید از علت‌های مشابه صادر شوند. گزینه ۲: صرف همراهی دو پدیده نشانه‌ی علت و معلول بودن نیست. مثلاً طعم و بوی یک غذا با هم هستند ولی هیچ کدام علت دیگری نیست.

گزینه ۳: به جهت اصل سنخیت میان علت و معلول، هر یک از آثار متفاوت یک پدیده با آن پدیده تناسب دارند. بنابراین از وجود یکی از آن آثار، می‌توان به خود آن پدیده و از آن پدیده می‌توان آثار دیگرش را به طور ضروری تشخیص داد (نه اینکه فقط احتمال داد). گزینه ۴: اثر را فقط می‌توان به علت تامه نسبت داد و علت تامه شامل مجموع عوامل است و تک تک آن عوامل علت ناقصه محسوب می‌شوند.

۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در متن کتاب، معلول دقیقاً به این شکل تعریف شده است: «معلول نیز چیزی است که وجودش از چیزی دیگر - که همان علت است - می‌گیرد. یعنی در وجود خود، نیازمند به دیگری است.» بنابراین گزینه ۴ جواب تست خواهد بود. هر چند که گزینه ۱ را نیز می‌توان به عنوان تعریفی برای «معلول» در نظر گرفت، اما این گزینه نمی‌تواند بهترین تعریف باشد؛ چون که در آن، از مفهوم «علت» استفاده شده که خود علت نیز ممکن است به تعریف نیاز داشته باشد و حتی در آن تعریف از مفهوم «معلول» استفاده شده باشد که باعث دوری شدن تعریف خواهد شد. توجه: در گزینه ۳ گفته شده: «چیزی که وابسته به دیگری است» که اشتباه است. باید گفته می‌شد: «چیزی که در وجود به دیگری وابسته است.»

۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر دکارت اصل علیت بدون دخالت تجربه به‌دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به‌طور فطری درک می‌کند، یعنی هر انسانی با درکی از رابطه‌ی علیت متولد می‌شود.

- ۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارات گزینه‌های دیگر معنای ضرورت علی و معلولی را بیان می‌کنند، اما محتوای این گزینه به صورت مستقیم معنای ضرورت و وجوب بخشی علت به معلول را نشان نمی‌دهد.
- ۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رابطه علیت، رابطه‌ای وجودی است که وجود یک طرف ضرورتاً وابسته به وجود دیگری است و این گونه نیست که بعد از وجود دو طرف، این رابطه تحقق یابد، بلکه یک طرف در وجود خود به طرف دیگر نیازمند است؛ پس رابطه علیت قائم به دو طرف رابطه نیست، یعنی بعد از وجود دو طرف، رابطه علیت حاصل نمی‌شود، بلکه رابطه وجودی است.
- ۱۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هیوم ادعا می‌کند که دلایل دکارت و سایر فیلسوفان پذیرفتنی نیست. از نظر هیوم، دلایلی که صرفاً متکی بر عقل باشند، مردود هستند؛ زیرا عقل، اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد. او می‌گوید مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی، برهان نظم است که از تجربه گرفته شده، اما این برهان نیز توانایی اثبات یک وجود ازلی و ابدی و نامتناهی را ندارد. این برهان فقط می‌تواند اثبات کند که یک ناظم و خالق این جهان را اداره می‌کند، اما ثابت نمی‌کند که این ناظم خالق، همان خداوند است که نیازمند به علت نیست و وجودی ازلی و ابدی دارد.
- ۱۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آنچه به معلول ضرورت وجود می‌دهد، علت است. معلول با قطع نظر از علت، امکان ذاتی دارد و با آمدن علت (تامه)، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود.
- ۱۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر هیوم توالی و تعاقب پدیده‌ها صرفاً «زمینه‌ساز» باور ما به علت هستند، نه اینکه خود توالی و تعاقب پدیده‌ها علت باشد. علت از نظر هیوم اساساً اصلی نیست که بتوان آن را به طول مستقل از راه تجربه توجیه کرد، بلکه عادت ذهنی ما به رخ دادن پشت سر هم حوادث، این باور را در ما ایجاد کرده است که علیتی در کار است. توجه: از نظر هیوم «باور» به اصل علت قابل توجیه تجربی است و توجیهش همان اصل عادت ذهنی است، اما «خود» علت توجیهی تجربه‌گرایانه ندارد (رد گزینه ۴).
- ۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تجربه‌گرایان می‌گویند که مثلاً چون زمین همواره با آمدن خورشید، روشن می‌شود و با ناپدید شدن آن، تاریک می‌گردد، انسان متوجه رابطه‌ای ضروری میان این دو پدیده شده و دانسته که تا خورشید نیاید، زمین هم روشن نمی‌شود، یعنی یک رابطه ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین است که علت نام دارد.
- ۱۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فیلسوفان - به جز فیلسوفان تجربه‌گرا - می‌گویند که این اصل نیز مانند خود اصل «علت» عقلی است. بنابراین فیلسوفان تجربه‌گرا به عقلی بودن این اصل اذعان ندارند.
- ۱۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان می‌گویند: همین که ذهن انسان شکل گرفت، متوجه می‌شود که وجود یک چیز با عدم آن جمع نمی‌شود؛ یعنی درمی‌یابد که یک چیز، نمی‌تواند هم موجود باشد و هم موجود نباشد، یا هست و یا نیست و نیز درمی‌یابد که یک چیز نمی‌تواند هم خودش باشد، هم غیر خودش؛ مثلاً نمی‌شود که مثلث، هم مثلث باشد و هم غیرمثلث. این قاعده را منطق‌دانان و فیلسوفان، اصل امتناع اجتماع نقیضین نامیده‌اند. انسان، براساس این اصل، درمی‌یابد که پدیده‌ها خود به خود به وجود نمی‌آیند؛ زیرا اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که چیزی که نیست، قبلاً باشد تا بتواند خودش را به وجود بیاورد و این، همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است. از نظر این فیلسوفان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید؛ یعنی از این به بعد است که متوجه می‌شود حوادث، خود به خود رخ نمی‌دهند و دارای علل و عواملی هستند و آن علل را می‌توان پیدا کرد.

۱۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان درک قانون علیت مبتنی بر اصل بدیهی امتناع اجتماع نقیضین است. اما خود علیت یک اصل بدیهی نیست. بلکه از بدیهیات فهمیده می‌شود. انسان بر مبنای اصل امتناع اجتماعی نقیضین درمی‌یابد که پدیده‌ها خود به خود به وجود نمی‌آیند؛ زیرا اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، قبلاً باشد تا بتواند خودش را به وجود بیاورد و این، همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است. پس اگر کسی علیت را انکار کند در واقع دارد همان اصل بدیهی امتناع اجتماع نقیضین را نیز انکار می‌کند. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: از نظر دکارت درک خود قانون علیت فطری است، نه درک مصادیق آن. یافتن مصادیق رابطه علت و معلول از نظر او نیازمند تجربه و آموزش است.

گزینه ۲: از نظر تجربه‌گرایان، به خصوص هیوم، حکم کردن انسان به رابطه ضروری علت و معلول بر مبنای عادت ذهن در اثر تکرار حوادث متعاقب است نه بر مبنای داده‌های حسی و تجربی. علیت چیزی نیست که بتوان با حس آن را مشاهده کرد.

گزینه ۳: هیوم درک قانون کلی علیت را مبنی بر عادت ذهن در اثر تکرار و تعاقب حوادث تکرار شونده می‌داند، نه اینکه خود رابطه وجودی علت و معلول را همان تکرار و تعاقب حوادث بدانند!

۱۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی موارد:

مورد اول: هنگامی رابطه‌ای قائم به طرفین است که دو طرف رابطه از پیش موجود باشند، در حالی که رابطه علیت رابطه‌ای وجودی است و یک طرف به طرف دیگر وجود می‌دهد.

مورد دوم: «چگونگی» این رابطه مسئله بوده است، نه «چرایی».

مورد سوم: معلول همواره به علت نیازمند است اما خود علت نیز لزوماً این طور نیست که هیچ نیازمندی به غیر نداشته باشد، همچون انسانی که علت ساختن میز است اما خودش معلول خداوند و نیازمند به خداوند.

مورد چهارم: علیت رابطه‌ای وجودی است و از سنخ روابط ماهوی نیست. روابط ماهوی همان روابط بعد از وجود هستند.

مورد پنجم: برعکس، کاربرد واژه چرا و چرایی در زبان بازتاب علیت است.

۱۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هیوم معتقد است برهان نظم فقط می‌تواند ثابت کند که یک ناظم و مدبر (تدبیرکننده) این جهان را اداره می‌کند (پس از اثبات مدبر ناتوان نیست). تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: هیوم ادعا می‌کند دلایل دکارت و سایر فیلسوفان همگی قابل نقدند.

گزینه ۳: چون هیوم تجربه‌گرا است به نظر وی، دلایلی که صرفاً متکی بر عقل باشند مردودند؛ زیرا عقل اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد. به همین دلیل مهم‌ترین برهان فیلسوفان الهی راه برهان نظم می‌داند که از تجربه گرفته شده است.

گزینه ۴: هیوم بر این باور بود که برهان نظم فقط می‌تواند ثابت کند که یک ناظم و مدبر این جهان را اداره می‌کند. اما ثابت نمی‌کند که این ناظم خالق، همان خداوندی است که نیازمند به علت نیست و واجب‌الوجود است.

۱۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اصل «وجوب‌بخشی علت به معلول»، جهان را تابع رابطه‌ای ضروری و حتمی نشان می‌دهد؛ به گونه‌ای که اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت، یقین پیدا می‌کنیم که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی می‌شود و وجود آن، وجوب پیدا می‌کند. در این جا با وجود این که علت باز شدن در (کلید + سالم بودن کلید و قفل و ...) وجود دارد، معلول (باز شدن در) رخ نمی‌دهد. تعجب‌گوینده ناشی از اعتقاد او به وجود علی و معلولی است. (البته توجه کنید در این جا حتماً علتی برای باز نشدن در هست، ولی گوینده از آن مطلع نیست.)

اصل «سنخیت میان علت و معلول»، نظم خاصی در جهان برقرار می‌کند و به ما می‌فهماند که هر چیزی نمی‌تواند منشأ هر چیزی شود. کشاورز، صنعتگر، طبیب و هر کسی که در یک کار خاص وارد شده و برای آن برنامه‌ریزی کرده، متوجه همین اصل بوده است، گرچه عبارت «سنخیت میان علت و معلول» به گوش او نرسیده باشد. سایر گزینه‌ها بیان‌گر این اصل هستند.

۲۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارت صورت سؤال به اصل وجوب‌بخشی علت به معلول اشاره دارد، اما عبارت گزینه‌ی ۴ مربوط به اصل سنخیت میان علت و معلول است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منظور از سنخیت در این اصل، سنخیت تام و همه‌جانبه نیست؛ زیرا اگر از همه جهات علت مانند معلول باشد دیگر علت برتر از معلول نخواهد بود، در نتیجه نمی‌توان آن را علت دانست. همچنین، اگر دو چیز از همه جهات شبیه یکدیگر باشند دیگر دو چیز نیستند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان معتقدند خود اصل علیت نه از طریق تجربه بلکه با عقل به دست می‌آید؛ اما کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌پذیرد. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: از نظر فیلسوفان مسلمان، کشف علل امور طبیعی با تجربه صورت می‌گیرد، ولی خود اصل علیت، با تجربه به دست نمی‌آید.
گزینه ۳: از نظر فیلسوفان مسلمان، درک امتناع اجتماع نقیضین پیش شرط درک و پذیرش خود رابطه علیت است. هر تلاش تجربی (از جمله کوشش علمی در جهت کشف واکسن) مبتنی بر قاعده علیت است.
گزینه ۴: خود قاعده علیت از طریق عقل به دست می‌آید، اما مصداق‌یابی آن در جهان طبیعت (کشف علل امور طبیعی) از طریق تجربه است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی (۱) بیانگر اصل وجوب‌بخشی علت به معلو است، در حالی‌که سه گزینه‌ی دیگر به اصل سنخیت میان علت و معلول اشاره می‌کنند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابن‌سینا در گسترش اندیشه‌های ارسطو درباره‌ی قانون علیت و ابعاد مختلف آن، تأملات عمیقی کرد و توضیح داد که قانون علیت از تجربه و آزمایش به دست نمی‌آید، بلکه برعکس، خودش پایه و اساس هر تجربه‌ای است. این قانون، یکی از قواعد اولیه‌ی تعقل است که انسان در شناخت هر پدیده‌ای از آن استفاده می‌کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در سایر گزینه‌ها لفظ «باید» نشانگر ضرورت‌بخشی علت به معلول نیست، بلکه ممکن است یکی از علل ناقصه یا مقدمه و لوازم انجام آن کار باشند. ولی در گزینه موردنظر، اشاره به علت تامه شده است که در این صورت وجود معلول ضروری خواهد بود.